

Målnummer:	UM9643-12	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2014-03-20		
Rubrik:	En utlänning har ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning till sin maka, som är bosatt i Sverige. Upphållstillstånd har vägrats med hänvisning bl.a. till att maken medvetet lämnat oriktiga uppgifter eller i vart fall förtigit omständigheter som varit av betydelse för att hon själv skulle beviljas uppehållstillstånd.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 5 kap. 3 § första stycket 1, 3 a § första stycket 2 och 3 samt 17 a § första stycket 1 utlänningslagen (2005:716)• Artikel 1, artikel 4, artikel 16.2 a och artikel 17 i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• MIG 2007:19• MIG 2007:60• MIG 2008:30• MIG 2008:33• MIG 2013:14• MIG 2009 not. 7• Europadomstolens avgörande i målet Abdulaziz, Cabales och Balkandali mot Storbritannien (appl. nr 9214/80, 9473/81 och 9474/81)• Europadomstolens avgörande i målet Nacic m.fl. mot Sverige (appl. nr 16567/10)• Europadomstolens avgörande i målet Butt mot Norge (appl. nr 47017/09)• UN 492-05		

REFERAT

A, medborgare i Bosnien och Hercegovina, ansökte första gången om uppehållstillstånd i Sverige i september 2005 och åberopade då anknytning till C, bosatt i Sverige. Ansökan avslogs av Migrationsverket den 20 december 2006 med hänvisning till att förhållandet dem emellan bedömdes vara ett skenförhållande som ingått uteslutande i syfte att A skulle beviljas uppehållstillstånd i Sverige. I bedömningen vägdes bl.a. in att B, som A var gift med mellan 1995 och 2005 och som är mor till A:s två barn, i sin tur hade ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning till C:s före detta make, D. Beslutet överklagades till migrationsdomstolen som avslog överklagandet den 23 april 2007. Migrationsöverdomstolen beslutade den 4 juli samma år att inte bevilja prövningstillstånd. A ansökte därefter åter om uppehållstillstånd i juli 2007 på grund av anknytning till C. Migrationsverket avslog hans nya ansökan den 16 juni 2008 med samma motivering som tidigare. Beslutet överklagades till migrationsdomstolen som avslog överklagandet den 6 mars 2009.

I april 2011 ansökte A för tredje gången om bl.a. uppehållstillstånd i Sverige, nu på grund av anknytning till sin tidigare hustru B som är bosatt här och som han planerade att gifta om sig med. De ingick äktenskap med varandra i Bosnien och Hercegovina i juli 2012. I september samma år beviljades B och hennes barn svenskt medborgarskap.

Dessförinnan, den 22 februari 2012, beslutade Migrationsverket att avslå A:s ansökan. Som skäl för beslutet anförde verket bl.a. följande. A och B har

lämnat sådan information om varandra och sitt förhållande att förhållandet framstår som seriöst. B är folkbokförd på samma adress som D, den person hon tidigare beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till, och dennes hustru C, dvs. A:s tidigare anknytningsperson. A har själv uppgett att han inte haft något seriöst förhållande sedan han och B skilde sig 2005, trots att han vid två tillfällen ansökt om uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till C. Vidare upphörde B:s och D:s samboförhållande en kort tid efter det att B beviljats permanent uppehållstillstånd. D och C gifte om sig relativt snart efter detta. Av folkbokföringsuppgifterna framgår att D flyttade till sin före detta hustru direkt efter det att samboförhållandet mellan honom och B upphörde. B:s uppgifter beträffande D:s flytt stämmer alltså inte överens med folkbokföringsuppgifterna. Dessa omständigheter talar starkt för att B:s förhållande med D inte varit seriöst i utlänningslagens mening. Att D uppges vara far till det yngsta av B:s tre barn påverkar inte den bedömningen. B bedöms ha fått sitt uppehållstillstånd genom att medvetet lämna oriktiga uppgifter om sitt förhållande till A och sitt förhållande till D. Med hänvisning till Utlänningsnämndens avgörande UN 492-05 vore det därför stötande om A kunde beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till henne.

A överklagade Migrationsverkets beslut till Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolen (2012-10-14, ordförande Huldén samt tre nämndemän), som i sin dom också hänvisade till avgörandet UN 492-05 från Utlänningsnämnden och avslog överklagandet med i huvudsak följande motivering. Mot bakgrund av det som förekommit i målet vad gäller grunderna för B:s uppehållstillstånd i Sverige finns det skäl att ifrågasätta om hennes dåvarande förhållande med anknytningspersonen D var seriöst i utlänningslagens mening. Den omständigheten att B och anknytningspersonen inte hade ett seriöst förhållande skulle ha haft en avgörande inverkan på bedömningen av hennes uppehållstillstånd. B har fått sitt uppehållstillstånd genom att medvetet lämna oriktiga uppgifter om sitt förhållande till A och sitt förhållande till sin egen anknytningsperson D. Hon kan därmed inte själv anses utgöra anknytningsperson och Migrationsverket har därför haft fog för att avslå A:s ansökan om uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till henne.

A överklagade migrationsdomstolens dom och yrkade att Migrationsöverdomstolen, med ändring av migrationsdomstolens dom, skulle bevilja honom uppehållstillstånd i Sverige. Till stöd för sin talan anförde han i huvudsak följande. Hans hustru och barn har blivit svenska medborgare. På grund av detta bör de anses som lämpliga anknytningspersoner. Den dom enligt vilken B beviljades permanent uppehållstillstånd har vunnit laga kraft. Vad som fastställts i samband med denna dom kan inte ändras. För det fall Migrationsverket anser att domen är felaktig bör verket ansöka om resning. Det är oklart varför barnen inte anses lämpliga som anknytningspersoner, eftersom det knappast kan påstås att de lämnat oriktiga uppgifter för att få uppehållstillstånd. Migrationsdomstolens dom strider mot barnkonventionen. Migrationsverkets beslut leder till att familjen för all framtid förnekas rätten att bo tillsammans i Sverige.

Migrationsverket bestred bifall till överklagandet och anförde i huvudsak följande.

Det finns ingen ovillkorlig rätt för familjer att förenas eller återförenas i Sverige. Någon överprövning av migrationsdomstolens dom avseende B:s uppehållstillstånd är det inte tal om. Domen kan emellertid åberopas till styrkande av omständigheterna i det nu förevarande målet. I det nu aktuella målet framgår det, vid en sammanvägd bedömning av omständigheterna, att B har fått sitt uppehållstillstånd på oriktiga grunder. Det vore därför stötande om A skulle beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till henne. Det har särskilt beaktats bl.a. att A sökt uppehållstillstånd grundat på anknytning till B:s anknytningspersons tidigare maka och att han medgett att det förhållandet inte var seriöst menat.

En person som lämnat oriktiga uppgifter eller förtigit omständigheter av betydelse ska i och för sig inte diskvalificeras som anknytningsperson för all framtid. Två par har dock "på papperet" bytt partner med varandra i syfte att det ena paret ska få uppehållstillstånd, vilket måste betraktas som ett försök att kringgå utlänningslagens bestämmelser. Den som ansöker om uppehållstillstånd har att lämna sanningsenliga uppgifter och inte förtiga omständigheter av betydelse. Det saknas i sammanhanget betydelse om anknytningspersonen är svensk medborgare eller inte varför principerna i UN 492-05 är tillämpliga även i de fall anknytningspersonen blivit svensk medborgare.

Beträffande frågan om A:s barn kan utgöra tillståndsgrundande anknytningspersoner kan det konstateras dels att A lämnat medgivande till barnens bosättning i Sverige, dels att det saknas en lagbestämmelse som gör att ett barn kan utgöra anknytningsperson under de omständigheter som råder i målet.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2014-03-20, Jagander och Axelsson), yttrade:

1. Upphållstillstånd på grund av anknytning till hustrun

När det gäller den av A åberopade anknytningen till hustrun B är parterna i målet överens om att paret har ingått ett civilrättsligt giltigt äktenskap. Det är också ostridigt att äktenskapet inte är ett skenäktenskap och att det inte lämnats oriktiga uppgifter eller förtigits omständigheter av betydelse i samband med A:s nu aktuella ansökan om uppehållstillstånd. Den första fråga som Migrationsöverdomstolen har att ta ställning till är emellertid om oriktiga uppgifter eller omständigheter som medvetet förtigits i anknytningspersonen B:s eget ärende om uppehållstillstånd medför att uppehållstillstånd på grund av anknytning till henne nu ska vägras A.

1.1. Familjeåterföreningsdirektivet

De tillämpliga bestämmelserna i utlänningslagen (2005:716) trädde i kraft den 30 april 2006 och infördes för att uppnå förenlighet med rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet). Syftet med direktivet är att fastställa villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som vistas lagligen på medlemsstaternas territorier (artikel 1). Familjeåterföreningsdirektivet föreskriver en skyldighet för medlemsstaterna att bevilja uppehållstillstånd för bl.a. maken till anknytningspersonen ("referenspersonen" med direktivets terminologi; artikel 4). Rätten till uppehållstillstånd är emellertid inte absolut i den meningen att bestämmelsen i artikel 4 är utan undantag. En ansökan om inresa och vistelse för familjeåterförening får avslås bl.a. om det är fastställt att falska eller vilseledande uppgifter eller falska eller förfälskade handlingar har använts, eller att tillstånd har erhållits genom vilseledande eller på andra olagliga sätt (artikel 16.2 a). Vederbörlig hänsyn ska dock tas till arten och stabiliteten av den berörda personens familjeband och varaktigheten av vistelsen i medlemsstaten samt förekomsten av familjemässig, kulturell eller social anknytning till ursprungslandet (artikel 17).

1.2. Tillämpliga nationella bestämmelser

Upphållstillstånd ska ges till en utlänning som är make till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige (5 kap. 3 § första stycket 1 utlänningslagen). Trots att familjeåterföreningsdirektivet endast reglerar tredjelandsmedborgares rätt till återförening med familjemedlemmar har de svenska reglerna, i syfte att uppnå en enhetlig, ändamålsenlig och icke diskriminerande lagstiftning, utformats på ett sådant

sätt att de gäller uppehållstillstånd på grund av anknytning till make oavsett dennes medborgarskap (prop. 2005/06:72 s. 28). Ett uppehållstillstånd som beviljas en make med stöd av bestämmelsen ska vidare vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, om makarna inte stadigvarande sammanbott utomlands (5 kap. 8 § första stycket utlänningslagen).

I de nu nämnda fallen får uppehållstillstånd vägras, om oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet (5 kap. 17 a § första stycket 1 utlänningslagen). Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras ska hänsyn tas till utlänningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden (tredje stycket i samma paragraf). Genom denna bestämmelse har artiklarna 16.2 och 17 i familjeåterföreningsdirektivet införlivats i den svenska lagstiftningen.

1.3. Övriga utgångspunkter för prövningen

Såväl Migrationsverket som migrationsdomstolen har i sina respektive avgöranden hänvisat till Utlänningsnämndens avgörande UN 492-05. I det avgörandet ansåg nämnden att "det vore stötande om en person, som beviljats ett permanent uppehållstillstånd i Sverige, trots att han uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter av betydelse för tillståndet eller förtigit sådana omständigheter, skulle kunna utgöra referensperson i ett ärende om familjeåterförening här i landet". Utlänningsnämnden fattade sitt beslut den 15 december 2005, dvs. innan de av familjeåterföreningsdirektivet föranledda lagändringarna beträffande uppehållstillstånd för makar trädde i kraft. Vid tiden för nämndens beslut tillämpades bestämmelserna i 1989 års utlänningslag. Av 2 kap. 4 § i den lagen framgick det bl.a. att uppehållstillstånd "fick" ges till en utlänning som var gift med en person bosatt i Sverige, oavsett om makarna stadigvarande sammanbott utomlands eller inte. Ordalydelsen förutsatte alltså en diskretionär bedömning i samtliga anknytningsfall när det gällde makar.

De förändringar som genomfördes i utlänningslagen för att uppnå förenlighet med familjeåterföreningsdirektivet har medfört att det numera finns en presumtion för att uppehållstillstånd ska beviljas i de fall då anknytning till make eller maka åberopas med stöd av 5 kap. 3 § utlänningslagen. Av praxis från Migrationsöverdomstolen framgår vidare att, eftersom en uttrycklig rätt för makar att få uppehållstillstånd för familjeåterförening införts, måste de begränsningar som medger att uppehållstillstånd får vägras vara av viss betydelse. Dessa omständigheter ska vara fastställda och ett avslagsbeslut får inte grundas på någon form av subjektivt tyckande utan ska bedömas utifrån objektiva grunder (jfr MIG 2007:19, MIG 2007:60 och MIG 2013:14). Utlänningsnämndens avgörande UN 492-05 är därmed inte längre relevant och det är alltså inte numera möjligt att avslå en ansökan om uppehållstillstånd av det slag som här är aktuell med den motiveringen att en annan utgång skulle vara stötande.

Bedömningen av om det finns skäl mot att bevilja A uppehållstillstånd måste i stället ske med utgångspunkt i de uttryckliga undantag från presumtionen om en makes rätt till uppehållstillstånd som finns i 5 kap. 17 a § utlänningslagen. Av ordalydelsen i 5 kap. 17 a § första stycket 1 utlänningslagen framgår inte om de oriktiga uppgifterna måste ha lämnats i samband med den aktuella ansökan eller om även den omständigheten att oriktiga uppgifter lämnats i ett tidigare skede, exempelvis i samband med anknytningspersonens egen ansökan om uppehållstillstånd, kan utgöra skäl för att vägra uppehållstillstånd. Inte heller av familjeåterföreningsdirektivet framgår när de falska eller vilseledande uppgifterna ska ha lämnats för att en ansökan om familjeåterförening ska resultera i ett avslag (artikel 16.2).

Migrationsöverdomstolen har i ett tidigare avgörande inte uteslutit att även oriktiga uppgifter, som lämnats av anknytningspersonen i samband med dennes ansökan om uppehållstillstånd, kan beaktas vid bedömningen av om

sådana uppgifter ska anses ha lämnats eller sådana omständigheter medvetet ska anses ha förtigits som är av betydelse för att en sökande ska beviljas uppehållstillstånd (MIG 2009 not. 7). När frågan kommer upp om uppehållstillstånd ska vägras av detta skäl bör vidare, enligt Migrationsöverdomstolens mening, de principer om bl.a. bevisbörda tillämpas som kommit till uttryck i praxis när det gäller skenäktenskap eller när makar saknar avsikt att leva tillsammans (jfr MIG 2013:14). I dessa fall rör det sig om situationer där presumtionen i 5 kap. 3 § utlänningslagen, nämligen att den make som söker uppehållstillstånd här också ska beviljas tillstånd, inte gäller. När utlänningen har visat att ett civilrättsligt giltigt äktenskap ingåtts går alltså bevisbördan i normalfallet över till Migrationsverket. Det blir då verkets sak att göra sannolikt att sådana oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller sådana omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet, oavsett om detta skett i ett tidigare skede i samband med anknytningspersonens egen ansökan eller inom ramen för den aktuella ansökan om uppehållstillstånd.

1.4. Migrationsöverdomstolens bedömning

Det finns mot bakgrund av vad som kommit fram i utredningen mycket som talar för att B tillsammans med A, D och C gjort upp en plan som syftat till att hon och A skulle få uppehållstillstånd i Sverige och att hon i sitt eget ärende om uppehållstillstånd medvetet lämnat oriktiga uppgifter eller förtigit omständigheter angående sitt förhållande till A respektive D, uppgifter som varit av betydelse för att hon skulle beviljas tillståndet. I detta avseende fäster Migrationsöverdomstolen särskild vikt vid följande omständigheter, vilka tyder på att så skett. B beviljades permanent uppehållstillstånd i oktober 2009. Enligt hennes egna uppgifter upphörde därefter hennes samboförhållande med D redan samma år. I juni 2010 folkbokfördes D på den adress där hans tidigare hustru C varit folkbokförd sedan några år tillbaka. De två, C och D, gifte sedan om sig med varandra i oktober 2010.

Att B:s agerande har varit en del av en plan, vars mål varit att ge både henne och A möjlighet att på sikt bo i Sverige, framgår tydligt när de nyss nämnda omständigheterna betraktas också i ljuset av A:s eget handlande. Vid två tillfällen, i september 2005 och i juli 2007, ansökte han om uppehållstillstånd här för egen del och åberopade då sin anknytning till D:s tidigare maka C. Inom ramen för utredningen med anledning av hans nu aktuella ansökan om uppehållstillstånd har A emellertid själv uppgett att han inte haft något seriöst förhållande sedan han skilde sig från B 2005. Genom att tillstå detta har A också vidgått att hans påstådda förhållande till C varit ett skenförhållande.

Med hänvisning till ovanstående anser Migrationsöverdomstolen att Migrationsverket har gjort sannolikt att B medvetet lämnat oriktiga uppgifter eller i vart fall förtigit omständigheter som varit av betydelse för att hon själv skulle beviljas uppehållstillstånd och därigenom nu indirekt också för frågan om A:s uppehållstillstånd. Enbart den omständigheten att D är registrerad som far till B:s yngsta barn påverkar inte denna bedömning. Det har inte heller någon inverkan på bedömningen att B numera är svensk medborgare, eftersom den rättsliga regleringen av frågan om uppehållstillstånd på grund av anknytning inte skiljer på om anknytningspersonen är medborgare i Sverige eller inte.

Vidare har A till stöd för sin talan i Migrationsöverdomstolen betonat att Migrationsverkets beslut att avslå hans ansökan om bl.a. uppehållstillstånd leder till att familjen, A och B och deras barn, för all framtid förnekas rätten att bo tillsammans i Sverige. Som Migrationsverket påpekar finns det emellertid inte någon ovillkorlig rätt till familjeåterförening i Sverige, varken som en följd av familjeåterföreningsdirektivet eller utlänningslagen. Inte heller kan en sådan rätt hävdas med hänvisning till exempelvis artikel 8 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter (se t.ex. Abdulaziz, Cabales och Balkandali mot Storbritannien, dom den 28 maj 1985, Nacić m.fl. mot Sverige, dom den 15

maj 2012, och Butt mot Norge, dom den 4 december 2012). Mot denna bakgrund, och då A:s övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden inte medför någon annan bedömning, kan han inte beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till B.

2. Upphållstillstånd på grund av anknytning till barnen

Hos Migrationsöverdomstolen har A åberopat anknytning, inte bara till hustrun B, utan också till deras gemensamma barn. Anknytningen till barnen har inte prövats av Migrationsverket och inte heller av migrationsdomstolen. Trots detta anser sig Migrationsöverdomstolen oförhindrad att pröva den nya grunden för A:s yrkande om uppehållstillstånd. Nästa fråga som Migrationsöverdomstolen har att ta ställning till är därför om han kan beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till sina barn i Sverige.

A har lämnat sitt medgivande till barnens bosättning i Sverige, vilket medför att det särskilda beroendeförhållande som förelegat mellan honom och barnen har brutits. Det finns därför inte förutsättningar för att bevilja honom uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 3 a § första stycket 2 utlänningslagen på grund av anknytning till barnen (se MIG 2008:33). Vidare har A uppgett att han har för avsikt att bosätta sig tillsammans med sin hustru och sina barn i Sverige om han beviljas uppehållstillstånd här. Han kan därmed inte heller beviljas uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 3 a § första stycket 3 utlänningslagen på grund av anknytning till barnen, eftersom den bestämmelsen är tillämplig endast när utlänningen är vårdnadshavare eller har tillerkänts rätt till umgänge med barn och inte sammanlever med barnet eller barnen (se MIG 2008:30). Inte heller i övrigt föreligger det förutsättningar för att bevilja A uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till barnen. Att barnen numera är svenska medborgare saknar betydelse i det här sammanhanget (se ovan avsnitt 1.4.). Sammanfattningsvis ska överklagandet därför avslås.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet.

Dahlman (referent) var skiljaktig och anförde följande:

Jag instämmer med majoriteten att det inte föreligger förutsättningar för att bevilja A uppehållstillstånd på grund av anknytning till hans barn.

När det gäller uppehållstillstånd på grund av anknytning till hans maka gör jag följande bedömning. Liksom majoriteten anser jag att A vidgått att hans förhållande med C var ett skenförhållande. Något motsvarande medgivande har inte lämnats av B i fråga om den anknytning som låg till grund för att hon beviljades permanent uppehållstillstånd i Sverige. Inte heller i övrigt föreligger det några objektiva grunder som med tillräcklig tyngd talar för att hennes relation med D var ett skenförhållande och att hon därmed lämnat oriktiga uppgifter för att få uppehållstillstånd. Jag har särskilt beaktat att D är registrerad som far till hennes yngsta barn. Mot denna bakgrund ska A beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till sin i Sverige bosatta maka, B. Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att A beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Sökord: Anknytningsperson; Civilrättsligt giltigt äktenskap; Förtigande av omständighet; Oriktiga uppgifter; Referensperson; Skenförhållande; Upphållstillstånd pga anknytning

Litteratur: Prop. 2005/06:72 s. 28
